

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

เหตุผล

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้อง ดำเนินการ ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้ง จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจ ในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ การจัดการระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศตาม ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต ความคล่องตัว ที่จะรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของภาคประชาชนและภาคเอกชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา ยกระดับคุณภาพการศึกษา สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนสร้างเสริมให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพในการ ใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาลของระบบการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศ ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษา โดยเฉพาะให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบ วิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม กับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน จึงสมควรมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเพื่อ เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้
การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามพระราชบัญญัตินี้ จำเป็นต้องกำหนดให้สถานศึกษา
มีความเป็นอิสระ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพขีดความสามารถในการบริหารจัดการให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มี
คุณภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความรู้ด้านวิชาการที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์
และเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ได้ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่
บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕
- (๓) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓
- (๔) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒

บรรดาบทกฎหมายหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติ
แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้บุคคลมีสมรรถนะ และศักยภาพ และสร้างให้บุคคลมีความมั่นใจในการเรียนรู้ และพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นเหล่านั้นของตนอย่างต่อเนื่อง สามารถร่วมมือ และแข่งขันกับพลโลกของนานาชาติได้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถประสบความสำเร็จได้ในโลกยุคใหม่และโลกแห่งอนาคต เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม

“การศึกษาขั้นพื้นฐาน” หมายความว่า การศึกษาระดับช่วงวัยที่หนึ่งถึงช่วงวัยที่ห้า

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้

ศูนย์การศึกษาพิเศษ วิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีหน้าที่และอำนาจหรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

“สถานศึกษาของรัฐ” หมายความว่า สถานศึกษาที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นหรือเป็นผู้บริหารจัดการแต่ไม่รวมถึงสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาเฉพาะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า กระบวนการพัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ ซึ่งประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพและการประเมินคุณภาพการศึกษา ดำเนินการเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่กำหนด

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการ ปกป้องดูแลสิทธิ เสรีภาพ และสวัสดิภาพของผู้เรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักด้านการสอนและการวิจัย การบริการทางวิชาการ และการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาหรืออาชีวศึกษาขั้นสูงของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารงานบุคคลกำหนดมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพบริหารการศึกษาในหน่วยงานนอกสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพบริหารการศึกษาในส่วนราชการตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ

“ศึกษานิเทศก์” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพผู้ทำหน้าที่ในเทศและให้การส่งเสริม สนับสนุน การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

“นักพัฒนาการศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐและเอกชน

“ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ” หมายความว่า ใบประกอบวิชาชีพ ครู นักพัฒนาการศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ

“คณะกรรมการนโยบาย” หมายความว่า คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

“กระทรวง” หมายความว่า กระทรวงศึกษาธิการ

“กระทรวงเจ้าสังกัด” หมายความว่า กระทรวงที่มีหน่วยงานของรัฐจัดการศึกษาหรือจัดให้มีสถานศึกษาขึ้นในสังกัด

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาให้แต่ละบุคคลให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพของตน สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้อย่างเท่าเทียมกัน และคุณธรรม เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตให้สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก มีโอกาสพัฒนาความถนัดของตนให้เกิดความเชี่ยวชาญได้ และมีสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ ต้องพัฒนา ฝึกฝน และบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ดี ควบคู่ไปกับการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ปกป้องสิทธิเสรีภาพ และดูแลสวัสดิภาพของผู้เรียน เพื่อก่อให้เกิดเป็นสมรรถนะที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตและการทำงาน ได้อย่างบูรณาการกัน

มาตรา ๘ ในการพัฒนา ฝึกฝน และบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามระดับช่วงวัยในการพัฒนา ฝึกฝน และบ่มเพาะให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ตามมาตรา ๗ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเลี้ยงดูและอบรม มีพัฒนาการทางอารมณ์ การช่วยเหลือตัวเองและสามารถ มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ตามวัย มีความสามารถในการสื่อสารที่ดี สื่อสารถ้อยสุจริตมีวินัย เคารพกฎกติกา ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นรับรู้ความเห็นต่าง เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจและธำรงไว้ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้ และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความรู้ในภาพกว้างของโลก และพัฒนาการของเทคโนโลยี รู้จักฟังตนเอง เป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นปฏิบัติต่อการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ รับผิดชอบต่อปัญหาของบ้านเมืองและสังคม แก้ไขอุปสรรค หรือสถานการณ์ที่เลวร้ายได้ มีความรู้ในภาษาต่างประเทศในระดับที่ใช้ประกอบอาชีพได้ และเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่ตนศึกษา สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือสร้างความรู้ใหม่ขึ้นได้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องโดยแบ่งช่วงวัยดังนี้

(๑) ช่วงวัยที่หนึ่ง ตั้งแต่แรกเกิดจนมีอายุครบสองปี

(๒) ช่วงวัยที่สอง เมื่อมีอายุเกินสองปีจนถึงสามปี

- (๓) ช่วงวัยที่สาม เมื่อมีอายุเกินสามปีจนถึงหกปี
- (๔) ช่วงวัยที่สี่ เมื่อมีอายุเกินหกปีจนถึงสิบสองปี
- (๕) ช่วงวัยที่ห้า เมื่อมีอายุเกินสิบสองปีจนถึงสิบห้าปี
- (๖) ช่วงวัยที่หก เมื่อมีอายุเกินสิบห้าปีจนถึงสิบแปดปี
- (๗) ช่วงวัยที่เจ็ด การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือทักษะอาชีพขั้นสูง

การจำแนกเป้าหมาย ระดับ และสมรรถนะของแต่ละช่วงวัย ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับและแต่ละประเภท หรือตามที่กระทรวงกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย และให้สถานศึกษาสามารถกำหนด ปรับปรุง แก้ไข พัฒนาเป้าหมาย ระดับ และสมรรถนะของแต่ละช่วงวัยได้ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก

มาตรา ๙ นอกจากการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ให้รัฐส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ และกระตุ้นให้บุคคลทุกช่วงวัยทุกอาชีพใส่ใจในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตามอาชีพของตน หรืออาชีพอื่น หรือความรู้อื่นใดที่ตนสนใจ เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองหรือเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างความรู้ที่ทันต่อพัฒนาการของโลกหรือเกิดความเชี่ยวชาญในความรู้ที่ตนสนใจ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและประโยชน์ต่อสังคม

มาตรา ๑๐ นอกจากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษาโดยตรง ให้บุคคล บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีหน้าที่และสิทธิในการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

(๑) บิดามารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่ในการจัดให้บุตร หรือผู้อยู่ในปกครองของตนได้รับการดูแลพัฒนาจนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) และให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะแนะนำ ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้การอุดหนุน เพื่อให้เด็กได้อยู่ใกล้ชิดกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

(๒) บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันทางสังคมอื่น หรือผู้ปกครองมีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้แก่ผู้สืบสันดานหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความปกครองของตนได้ โดยจะจัดโดยลำพังหรือร่วมกันจัดก็ได้

(๓) เอกชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคล หรือนิติบุคคล มีสิทธิจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ภายใต้การกำกับช่วยเหลือ สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกจากรัฐ และในกรณีการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้รัฐจัดให้มีเงินอุดหนุนแก่ผู้เรียนให้เพียงพอต่อการเข้ารับการศึกษาได้ตามที่กฎหมายกำหนด

(๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงวัย และมีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน หรืออุดหนุน การจัดการศึกษา ในการดำเนินการดังกล่าวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบติดกันหรือใกล้เคียงกันอาจร่วมกันจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวได้

(๕) รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) และมีหน้าที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการจัดการศึกษาของบุคคลอื่นตาม (๑) (๒) (๓)

และ (๔) ในการจัดการศึกษาดังกล่าวรัฐจะมอบหมายให้เอกชนเข้าบริหารจัดการหรือดำเนินการ โดยใช้ทรัพยากรของรัฐก็ได้

(๖) ผู้บรรลุนิติภาวะ นิติบุคคล และบิดามารดา หรือผู้ปกครองซึ่งมีบุตรหรือผู้อยู่ในปกครอง ยังอยู่ในวัยเรียนทุกคนมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุน และให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) ตามกำลังความสามารถของตน

(๗) ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา หรือมีอุปกรณ์หรือสถานที่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ให้ความช่วยเหลือร่วมมือ หรืออำนวยความสะดวกแก่การจัดการศึกษาของผู้มีหน้าที่หรือสิทธิในการจัดการศึกษา

(๘) ให้เอกชนทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดา หรือคณะบุคคล หรือนิติบุคคลมีสิทธิจัดการศึกษา ตามมาตรา ๔๑ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดให้มีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริม และสนับสนุน การเรียนรู้ รวมถึงให้คำแนะนำในการประกอบอาชีพ ร่วมมือในการฝึกอาชีพ และสนับสนุนทรัพยากร เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับผู้เรียนให้เกิดความเชี่ยวชาญ ทั้งนี้ให้ครอบคลุมถึงการ จัดการศึกษาระบบนานาชาติทั้งระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๑ การจัดการศึกษาของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้จัดให้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และให้มีการสนับสนุนผู้เรียน ตามมาตรา ๘ (๖) ในด้านการพักอาศัย และดำรงชีพเป็นกรณีพิเศษ

มาตรา ๑๒ การจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๐ (๒) ให้กระทำได้เมื่อได้แจ้งให้ กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทราบ แต่การจัดการศึกษานั้นต้องไม่เป็น ปฏิปักษ์ หรือขัดแย้งต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย

ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะแนะนำ ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้การอุดหนุนการจัดการศึกษาดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะแนะนำ ให้ความรู้ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้การอุดหนุนการจัดการศึกษาดังกล่าว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และในการติดต่อระหว่างผู้จัดการศึกษากับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องสามารถติดต่อผ่านทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้

ในกรณีที่ปรากฏว่าการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๐ (๒) มิได้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมีอำนาจสั่งให้ผู้จัดการศึกษาปรับปรุง แก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือสั่งระงับการจัดการศึกษานั้นได้ แต่ในกรณีที่สั่งระงับการจัดการศึกษา ต้องกำหนดมาตรการรองรับผู้เรียนให้สามารถเรียนต่อในสถานศึกษา หรือได้รับการศึกษาด้วยวิธีการอื่นใด ที่สมควรด้วย การให้การอุดหนุนการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๐ (๒) ต้องคำนึงถึงความทัดเทียมกันระหว่าง ผู้เรียนซึ่งเรียนอยู่ในสถานศึกษากับผู้เรียนซึ่งเรียนตามมาตรา ๑๐ (๒) ด้วย

มาตรา ๑๓ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐต้องอยู่บนพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา และการกำหนดวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยต้องอยู่ในความรับผิดชอบ และบังคับบัญชาของผู้บริหารสถานศึกษา

(๒) จำนวนสาระวิชา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ วิธีการวัดประเมินผล ที่กำหนดตาม (๑) ต้องมีความยืดหยุ่น และมีความเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนในสถานศึกษานั้น วิถีชีวิตของสังคม และพัฒนาการของเทคโนโลยี และของโลกและต้องจัดให้มีระบบการดูแล ติดตาม และช่วยเหลือผู้เรียน ให้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ และแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน ความสนใจที่ไม่เหมือนกัน และศักยภาพที่ไม่เท่ากันของผู้เรียน และสามารถปรับเปลี่ยนให้ทัน กับแนวทางใหม่ได้

(๓) ในแต่ละสถานศึกษาต้องจัดให้มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสนับสนุนการบริหารจัดการ และดำเนินงานอื่นที่มีใช้การจัดกระบวนการเรียนรู้ ตามจำนวนที่จำเป็นและเหมาะสม สถานศึกษา ต้องมีทรัพยากรการเรียนรู้อันได้แก่ อุปกรณ์ที่จำเป็น ครู และกำลังคนที่ครบถ้วน ในกรณีจำเป็น ต้องเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสามารถใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ร่วมกันได้

(๔) ในการบริหารจัดการสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ให้ผู้บริหารสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น จากภาคประชาชน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษานั้นด้วย

ในการดำเนินการตามภารกิจของสถานศึกษา จะต้องได้รับความเห็นชอบและอนุมัติจาก กรรมการสถานศึกษา เท่านั้น

(๕) ต้องจัดให้มีระบบการจ่ายค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มเติมสำหรับครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ในสถานศึกษาห่างไกล ทุกวันดาร พื้นที่เสี่ยงภัย หรือการปฏิบัติงานที่ยากลำบาก สำหรับครูหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ ในการสนับสนุนตาม (๒) บรรดาที่มีภาระเพิ่มขึ้นหรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็กเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการจัดกระบวนการเรียนรู้

(๖) ต้องจัดให้บุคคลซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ได้รับโอกาสเข้าเรียนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษาเดียวกับผู้เรียนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม สอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยจะแยกเป็นสถานศึกษา เฉพาะหรือจัดให้มีระบบพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะในสถานศึกษาก็ได้แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องมีเป้าหมาย ให้ผู้เรียนดังกล่าวสามารถเข้าเรียนร่วมกับผู้เรียนทั่วไปให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

(๗) การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อการเลื่อนวิทยฐานะ หรือเลื่อนตำแหน่ง หรือค่าตอบแทนอื่นใด หรือการยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้พิจารณาจากภาระงานสอน และความทุ่มเทในการพัฒนา ผู้เรียน ผลที่เกิดกับผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ และความสามารถ ในความเป็นครู

(๘) ต้องมีมาตรการป้องกันมิให้หน่วยงานของรัฐสั่งการ หรือมอบหมายกิจกรรม หรือโครงการ ใด ๆ อันจะทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หลักได้เต็มกำลังความสามารถ หรือทำให้ผู้เรียนไม่มีเวลาเพียงพอ ในการเรียน

(๙) ต้องมีมาตรการในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้อย่างสมบูรณ์

ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเจ้าสังกัด และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะต้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก หรือเสนอแนะให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามวาระหนึ่ง

หน่วยงานของรัฐใดไม่ปฏิบัติตามมาตรการตาม (๘) ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าวละเว้น หรือจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัยด้วย

มาตรา ๑๔ การจัดการศึกษาของเอกชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้สถานศึกษาของเอกชนมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีอากร หรือได้รับประโยชน์ทางภาษีอากรอื่น ตามประมวลรัษฎากร หรือตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรอื่น

สถานศึกษาเอกชนในวรรคหนึ่งหากผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งไปดำเนินการออกหลักทรัพย์ เพื่อเสนอขาย หรือระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ หรือนำหุ้นหรือหลักทรัพย์อื่นของสถานศึกษาเอกชนไป จดทะเบียนหรือซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ ทั้งนี้ไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร สถานศึกษาของเอกชนดังกล่าวอาจไม่ได้รับสิทธิในการลดหย่อนภาษีอากร หรือได้รับประโยชน์ทางภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร หรือตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) จัดให้ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน เงิน หรือสิทธิประโยชน์ให้สอดคล้องกับครู ผู้บริหาร สถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา ในระดับดังกล่าว ทั้งนี้ รัฐจัดให้มี เงินอุดหนุนแก่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชนเป็นการเพิ่มเติมได้ เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ ทั้งนี้ให้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาระบบนานาชาติทั้งระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตลอดจนการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรม ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๖ ในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๕) (๖) และ (๗) ให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะส่งเสริม สนับสนุน หรืออำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ในเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดการศึกษาในด้านอื่น โดยรัฐอาจใช้การลดหย่อนภาษีอากร การลด อัตราภาษี หรือให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรอื่นตามประมวลรัษฎากร หรือกฎหมายภาษีอากรอื่น หรือ ประโยชน์อื่นใดเป็นมาตรการในการจูงใจ

มาตรา ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ (๖) ประชาชนซึ่งมีภูมิสำเนา หรือประกอบอาชีพ หรือธุรกิจในจังหวัดใด อาจรวมตัวกันเป็นคณะบุคคล เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ เสนอแนะ อุดหนุน หรือให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดนั้น หรือจังหวัดใกล้เคียงได้

คณะบุคคลตามวรรคหนึ่งอาจจัดตั้งเป็นสมาคม สภา กลุ่ม หรือหมู่คณะที่เรียกชื่ออย่างอื่นได้ เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นคณะบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คณะบุคคลดังกล่าวแจ้ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทราบ เพื่อให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกตามสมควร

ในการดำเนินการจัดการศึกษา และการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติให้หน่วยงานของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษารับฟังความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของคณะบุคคลตามวรรคหนึ่งประกอบการ พิจารณาด้วย

การบริจาคเงิน หรือทรัพย์สินอื่นเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะบุคคล ตามวรรคสาม หรือการบริจาคให้แก่สถานศึกษาผ่านทางคณะบุคคลดังกล่าว ให้ได้รับการลดหย่อนภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร

มาตรา ๑๘ ในการจัดการศึกษาของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัด การศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) หรือ (๓) ถ้ารัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า

การให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจะประหยัด และมีประสิทธิภาพดีกว่าการดำเนินการเอง รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสนับสนุนเงินให้แก่ผู้เรียน หรือสถานศึกษาของเอกชนแทนการจัดการศึกษาเองก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

หมวด ๒ สถานศึกษา

มาตรา ๑๙ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้ จัดให้มีสถานศึกษาของรัฐเพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้ผู้เรียนมีสภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัยต่อร่างกายและจิตใจ โดยคำนึงถึงจำนวนและสภาพของผู้เรียนระยะทาง หรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทางประกอบกับสถานศึกษาที่ภาคเอกชนได้จัดให้มีขึ้นอยู่แล้ว

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งต้องจัดให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบการศึกษาที่จะจัดให้มีขึ้น โดยต้องมีสถานที่ อุปกรณ์ในการศึกษา ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ครบถ้วนตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีประกอบกันด้วย

อุปกรณ์ในการศึกษาตามวรรคสองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีหรือห้องปฏิบัติการสถานศึกษาของรัฐอาจร่วมกันเป็นเจ้าของและใช้ร่วมกันได้ ไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดส่วนราชการเดียวกันหรือต่างกัน และให้มีอำนาจอนุญาตให้ผู้เรียนที่เรียนตามมาตรา ๑๐ (๒) เข้าใช้ประโยชน์ได้ตามที่เห็นสมควร

สถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งอาจเป็นนิติบุคคลได้ตามที่มีกฎหมายกำหนด

ให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับกับการจัดให้มีสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย

โดยอนุโลม

ให้บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้รับเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งหรือค่าตอบแทนอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๐ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา และสถานศึกษาของรัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริม กระตุ้น อำนวยความสะดวก และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้โดยสะดวก โดยไม่มีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใด ๆ ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ หรือมีลักษณะเป็นการไม่เกื้อหนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดระเบียบเพื่อความเรียบร้อย หรือความปลอดภัย หรือการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมตามความเหมาะสม มิให้ถือว่าเป็นข้อกำหนด หรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค หรือมีลักษณะตามวรรคหนึ่ง

สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งอาจจัดให้มีระบบการวัดผล และประเมินผลสำหรับผู้ประสงค์จะได้รับหนังสือรับรอง ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรรับรองความรู้ ความสามารถ หรือนำไปสะสมเพื่อการรับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปริญญาได้

มาตรา ๒๑ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๔) มีหน้าที่จัดให้ผู้เรียนซึ่งประสงค์จะเข้าเรียนในระดับหนึ่งของช่วงวัยตามมาตรา ๘ (๔) ได้เข้าเรียนในสถานศึกษานั้นโดยไม่ต้องสอบแข่งขันหรือคัดเลือกด้วยวิธีการใด ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะเข้าเรียนมากกว่าที่จะพึงรับได้

ให้ใช้วิธีการจับสลากการรับผู้เรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๕) และ (๖) ในกรณีจำเป็นและสมควร สถานศึกษาอาจจัดให้มีการคัดเลือกผู้ประสงค์จะเข้าเรียนได้ แต่การคัดเลือกนั้นต้องเป็นไปเพื่อวัดผลการเรียนรู้และทักษะในระดับก่อนหน้าเป็นสำคัญ การวัดผลการเรียนรู้ที่สูงกว่าผลการเรียนรู้หรือทักษะดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นการจงใจปฏิบัติหน้าที่ให้บุคคลอื่นเสียหาย

ความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองไม่ใช้บังคับกับสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนซึ่งมีคุณลักษณะพิเศษ มีความสามารถพิเศษ หรือมีลักษณะเป็นการเฉพาะตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๒๒ ให้สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๔) (๕) หรือ (๖) มีคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย กำกับติดตาม การปฏิบัติงานตามนโยบาย กำกับ และตรวจสอบการใช้งบประมาณ เสนอแนะ หรือช่วยเหลือ เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ และหน้าที่อื่นตามระเบียบตามวรรคสอง

องค์ประกอบ วิธีการได้มา คุณสมบัติ หน้าที่และอำนาจ และการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษิตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) คำนึงถึงความเป็นอิสระของการบริหารจัดการสถานศึกษา ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความรับผิดชอบ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(๒) มีรูปแบบหลากหลายที่สามารถปรับใช้กับสถานศึกษาที่มีขนาด ลักษณะ วัตถุประสงค์ และความพร้อม ที่แตกต่างกันได้

(๓) องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือองค์กรชุมชนในพื้นที่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูในสถานศึกษาซึ่งมิใช่ผู้บริหารสถานศึกษา โดยจะมีผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วยก็ได้

(๔) เปิดโอกาสให้สถานศึกษาหลายสถานศึกษาสามารถมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกันได้ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายที่จะต้องจัดให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพ และคำตอบแทน รวมถึงปรับปรุงระเบียบตามวรรคสองให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็น หรือข้อเสนอแนะของสถานศึกษาอย่างน้อยทุกห้าปี

สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๖) หรือ (๗) มีรูปแบบการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามกฎหมายเกี่ยวกับศึกษาระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้น ๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

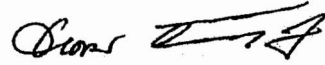
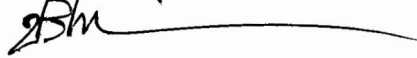
มาตรา ๒๓ ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้เขตพื้นที่การศึกษาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานกรรมการสถานศึกษาตามมาตรา ๒๒ ทุกแห่ง อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งเสนอแนะนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษาของตน โดยอาจเชิญหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นได้

ในการจัดประชุมตามวรรคหนึ่ง จังหวัดใดไม่มีการตั้งคณะบุคคลตามมาตรา ๒๒ ให้เชิญคณะบุคคลดังกล่าวมาร่วมประชุมด้วย และให้ที่ประชุมเลือกผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมร่วมกันเสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย โดยไปกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

๒.๓ ขอความร่วมมือองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ดำเนินการก่อสร้างทางเชื่อมและ
หลังคาระหว่างตัวอาคารของสถานีฯ แห่งที่ ๓ ทั้ง ๓ หลัง พร้อมตั้งชื่ออาคารดังกล่าวด้วย เพื่อให้ประชาชนไม่
สับสนในการติดต่อและได้รับความสะดวกในการใช้บริการ พร้อมทั้งหาทางเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการ
ย้ายสถานีแห่งที่ ๑ และแห่งที่ ๒ โดยเฉพาะการจัดการเรื่องสถานที่ให้แม่ค้าแผงลอย

๒.๔ ให้สำนักงานขนส่งจังหวัดขอนแก่นดำเนินการตามแผนงานตามข้อ ๑.๒.๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ)

รชค.

มาตรา ๒๔ ความเป็นอิสระของสถานศึกษาของรัฐตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ แนวทาง และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่หลักเกณฑ์ แนวทาง หรือเงื่อนไขดังกล่าวต้องก่อให้เกิดผลอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) มีความเป็นอิสระในการบริหารสถานศึกษา โดยไม่มีลำดับการบังคับบัญชาที่ซ้ำซ้อนและหลายชั้นเกินจำเป็น
- (๒) มีความเป็นอิสระในการกำหนดจำนวนสาระวิชา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘
- (๓) มีความเป็นอิสระในการบริหารงบประมาณ การเงินและการใช้จ่าย
- (๔) มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล

มาตรา ๒๕ ในการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดสรรให้ไม่ต่ำกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยให้จัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนทั่วไปที่ไม่กำหนดวัตถุประสงค์ จำนวนเงินขั้นต่ำดังกล่าวไม่รวมถึงงบประมาณสำหรับเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้าง และค่าที่ดินหรือสิ่งก่อสร้าง

ในการกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ ผู้แทนคณะกรรมการนโยบาย และผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ด้านการเงินหรือการคลัง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามที่คณะกรรมการนโยบายเสนอด้านละหนึ่งคน

การกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐตามวรรคสอง ให้กำหนดตามขนาด ที่ตั้ง ประเภท และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และให้พิจารณาทบทวนทุกสามปี

มาตรา ๒๖ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) อาจมีเงินได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุนทั่วไปตามมาตรา ๒๕
- (๒) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้สถานศึกษา
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ อุดหนุนหรือความร่วมมือที่ได้รับตามมาตรา ๑๑

(๔) เงินได้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม หรือการให้บริการของสถานศึกษา

(๕) ผลประโยชน์อื่นที่สถานศึกษาได้รับ

(๖) ดอกผลของเงินได้

เงินได้ตามวรรคหนึ่งให้ตกเป็นสิทธิที่สถานศึกษาจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา และแก่ผู้เรียนได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีเงินได้สะสมเป็นจำนวนเกินจำเป็นจะจัดสรรเงินอุดหนุนตามมาตรา ๒๕ ให้น้อยกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำก็ได้

การจัดกิจกรรม หรือการให้บริการของสถานศึกษาต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา และต้องมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

มาตรา ๒๗ สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของ

สถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของสถานศึกษา รายได้ที่ได้รับจากการจัดหาผลประโยชน์ดังกล่าวให้ถือเป็นเงินได้ตามมาตรา ๒๖ (๕)

มาตรา ๒๘ ในกรณีจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การจัดกระบวนการเรียนรู้และแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) คณะกรรมการนโยบายจะจัดให้มีระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุที่ใช้จากเงินได้ของสถานศึกษาตามมาตรา ๒๖ ขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับสถานศึกษาก็ได้ โดยระเบียบดังกล่าวต้องมีความยืดหยุ่น คล่องตัว โปร่งใส และก่อให้เกิดความเป็นอิสระ แก่สถานศึกษา และอาจกำหนดให้สถานศึกษาแต่ละประเภท และแต่ละพื้นที่มีระเบียบที่แตกต่างกันเพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็น หรือให้มีความแตกต่างกันระหว่างการจัดซื้อจัดจ้างจากเงินได้ตามมาตรา ๒๖ (๑) และเงินได้ตามมาตรา ๒๖ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ก็ได้

ให้ถือว่าสถานศึกษาของรัฐตามวรรคหนึ่งเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงแห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ระเบียบตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐแล้ว ให้ใช้บังคับได้ แต่ในการให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระประสิทธิภาพ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการจัดการศึกษาของชาติเป็นสำคัญ

มาตรา ๒๙ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๔) (๕) (๖) และ (๗) ต้องมีความเป็นอิสระ โดยการบริหารสถานศึกษาดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

สถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท และทุกสังกัด ต้องจัดให้มีหลักประกันสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค และความปลอดภัย เทียบเท่าระดับสากลให้กับผู้เรียน รวมทั้งต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนเข้าใจ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพอากาศ ภูมิศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมถึงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

หลักประกันสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค และความปลอดภัยตามวรรคสอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมวด ๓

ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

มาตรา ๓๐ ครูมีหน้าที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ สร้างนิสัย และสมรรถนะ ปกป้องดูแลสิทธิ เสรีภาพ และสวัสดิภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

ในการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่ง นอกจากวิธีการสอน ให้ใช้วิธีการอบรม บ่มเพาะ ชี้แนะ สร้างแรงบันดาลใจ และวิธีการหรือกระบวนการอื่นใดที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ ใฝ่รู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองประกอบกัน

มาตรา ๓๑ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของครูเกิดความสมบูรณ์ และดำรงฐานะอันสูงส่งในการหล่อหลอมคน ครูต้องอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นแม่พิมพ์ และแบบอย่างที่ดี

มาตรา ๓๒ ให้นำความในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับกับผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ ให้เป็นหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ ผลิต และพัฒนาครู และนักพัฒนาการศึกษา และครูสภา ร่วมกันจัดให้มีการศึกษา และวิจัยหาต้นแบบ กระบวนการ และวิธีการที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในการผลิตครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) รวมตลอดทั้งวิธีการในการพัฒนาศักยภาพครูให้สูงขึ้น และทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้

มาตรา ๓๔ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศิษยานิเทศก์และนักพัฒนาการศึกษาต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ส่วนผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการหรือกระทรวงอื่น อาจมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๕ ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ บรรคหนึ่ง (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้ผู้บริหารสถานศึกษาคนหนึ่ง รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของครูและนักพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษา ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยจะให้มีรองผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารตามความจำเป็นและเหมาะสมด้วยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงเจ้าสังกัดกำหนด

ให้คณะกรรมการนโยบายกำหนดให้มีแนวทางในการสรรหา คัดเลือก และจัดการอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้บริหารสถานศึกษาให้มีความรู้และความสามารถในการบริหารสถานศึกษาตามความจำเป็น

มาตรา ๓๖ ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศิษยานิเทศก์ และนักพัฒนาการศึกษา ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนอื่นตามกฎหมายที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ให้นักพัฒนาการศึกษาได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง หรือค่าตอบแทนอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศิษยานิเทศก์ และนักพัฒนาการศึกษา อาจมีระดับตำแหน่งเพื่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามกำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๓๗ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศิษยานิเทศก์ และนักพัฒนาการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศิษยานิเทศก์ และนักพัฒนาการศึกษา

ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาธิการ และนักพัฒนาการศึกษา ที่มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่ กฎหมายกำหนด

การจัดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ในระดับส่วนราชการ ศึกษาธิการ และนักพัฒนาการศึกษา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการออก และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

ความในวรรคสองไม่ใช้บังคับแก่นักพัฒนาการศึกษาที่จัดการศึกษา ตามมาตรา ๔๑ (๒) และ (๓) และวิทยากรพิเศษทางการศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่คณาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

ให้องค์กรส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาธิการ และนักพัฒนาการศึกษา เพื่อ ส่งเสริม ช่วยเหลือ และประโยชน์อื่นใดแก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาธิการ และนักพัฒนาการศึกษา

มาตรา ๓๘ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัด ส่งเสริม และสนับสนุน ให้มีการพัฒนาครู ผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาธิการ และนักพัฒนาการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่อง ทันต่อพัฒนาการของโลก และเทคโนโลยี มีความเข้าใจเจตคติ และค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยของผู้เรียน ทั้งนี้ตามความจำเป็นและความต้องการ ของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา

มาตรา ๓๙ ระบบการติดตาม และประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติหน้าที่ ของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดให้มีขึ้น ต้องเป็นไป เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา และต้อง สอดคล้องกับภารกิจในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะพิจารณาจากประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาแทนการพิจารณาเป็นรายบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้พิจารณา ดังต่อไปนี้

(๑) จำนวนภาระงานสอน ความทุ่มเทของครูที่มีต่อผู้เรียน ให้พิจารณาภาระงานสอน หรือชั่วโมงสอน

(๒) ผลสัมฤทธิ์ หรือพัฒนาการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

(๓) ข้อมูลจาก ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา ผู้เรียน และผู้ปกครอง

(๔) ข้อมูลจากชุมชนใกล้เคียง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๔๐ ให้สถานศึกษาของรัฐขอความร่วมมือจากบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมการถ่ายทอดสดประสบการณ์ความรู้ หรือภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนเป็นครั้งคราวโดยผู้บริหารสถานศึกษามีอำนาจจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้ง ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาตามสมควรได้ ผู้ได้รับเชิญดังกล่าวอาจมีหรือ ไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพก็ได้

หมวด ๔
การจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑
ระบบการศึกษา

มาตรา ๔๑ การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ

- (๑) การศึกษาในระบบ
- (๒) การศึกษานอกระบบ
- (๓) การศึกษาตามอัธยาศัย

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบก็ได้เพื่อบรรลุเป้าหมายที่สอดคล้องความสนใจของผู้เรียน เพื่อคุณภาพตามระดับ เพื่อการพัฒนาตนเอง และการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้ยึดหลักการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาทั้งอาคารสถานที่ บุคลากร อุปกรณ์ สื่อการจัดการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ในลักษณะทวิภาคี หรือพหุภาคี ตามเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนตามวัตถุประสงค์ การพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้สามารถเป็นคุณภาพตามระดับ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา ๔๒ การศึกษาเพื่อคุณภาพตามระดับ ได้แก่ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ โดยจะจัดในสถานศึกษาในรูปแบบ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ตามความพร้อมของสถานศึกษา หรือจัดโดย บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรเอกชน สถาบันทางศาสนา สถานประกอบการ สถาบันทางสังคมอื่น หรือโดยวิธีการอื่นใดที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบาย

รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีการจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพตามระดับอย่างทั่วถึง เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่อ่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพทัดเทียมกัน

มาตรา ๔๓ การศึกษาเพื่อคุณภาพตามระดับมีสี่ระดับ ดังต่อไปนี้

- (๑) การศึกษาก่อนวัยเรียนเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นการดูแล อบรม ป้อนเพาะ และพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) (๒) และ (๓)
- (๒) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๔) และ (๕)
- (๓) การศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษา หรืออาชีวศึกษาขั้นต้น ประกอบด้วยการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๖)
- (๔) ระดับอุดมศึกษา หรืออาชีวศึกษาขั้นสูง ประกอบด้วยการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๖) และ (๗)

มาตรา ๔๔ ให้มีการศึกษาภาคบังคับตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

มาตรา ๔๕ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการประกอบอาชีพ ตามมาตรา ๘ (๖) หรือการฝึกอบรมอาชีพ ให้จัดโดยสถานศึกษา หรือโดยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ หรือโดยวิธีการอื่นใด ในกรณีที่สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการ มีให้ถือว่าสถานประกอบการนั้นจัดตั้งสถานศึกษาหรือประกอบกิจการสถานศึกษา และจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการซึ่งให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมแก่ผู้เรียน ทั้งนี้อาจมีหรือไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพก็ได้

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๗) ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาชีพหรือทักษะอาชีพขั้นสูงด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๔๖ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๗) อาจจัดในการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย หรือจัดด้วยวิธีการอื่นใด ตามพัฒนาการของโลก และตามความต้องการของผู้เรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวต้องมีหลักสูตร และวิธีการที่ผู้เรียนมีทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้หรือมุ่งเน้นการฝึกทักษะอาชีพขั้นสูงได้ตามความถนัดของตน การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๔๗ การศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัดของตน สำหรับการประกอบอาชีพ หรือสำหรับการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว สังคม หรือเพื่อประโยชน์แห่งความรอบรู้ของตนเอง โดยอาจจัดให้มีใบรับรองคุณวุฒิตามความเหมาะสมได้

มาตรา ๔๘ การศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การดำเนินการด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้บุคคลเรียนรู้ในเรื่องที่ตนสนใจได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น หรือวิธีการอื่นใด ที่มีใช่เป็นการบังคับที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีช่องทางในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง และสะดวก และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ง่ายโดยไม่มีการค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร สามารถเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างกว้างขวาง รู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และนำความรู้ไปเติมเต็มชีวิตให้แก่ตนเอง และเกิดประโยชน์ต่อสังคม

มาตรา ๔๙ ให้จัดให้มีระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะ ที่ได้รับการศึกษาตามมาตรา ๔๑ (๑) (๒) หรือ (๓) จากระบบเดียวกันแต่ต่างสถานศึกษา หรือจากระบบหนึ่งไปสู่อีกระบบหนึ่ง หรือจากต่างประเทศ หรือจากการศึกษาตามมาตรา ๑๐ (๒) เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา หรือการรับรองระดับการศึกษาต่างสถานศึกษา หรือต่างระบบได้

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาตามมาตรา ๔๑ (๑) (๒) หรือ (๓) และให้มีการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียนตามวรรคหนึ่ง ตามเงื่อนไขที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

มาตรา ๕๐ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน หรือกระตุ้นให้เกิดการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเอง และการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นสิทธิของเอกชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ที่จะจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา และการเรียนรู้ รวมตลอดทั้ง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะแยกกันดำเนินการหรือร่วมมือกันก็ได้ และรัฐอาจให้ประโยชน์ทางภาษีอากรหรือประโยชน์อื่นใดแก่เอกชนดังกล่าวได้

ส่วนที่ ๒

หลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการประเมินผล

มาตรา ๕๑ การจัดหลักสูตรต้องมุ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ ให้ผู้เรียน มีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘

มาตรา ๕๒ ให้มีสถาบันหลักสูตร และการเรียนรู้เป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งของรัฐและเอกชน จัดทำกรอบยุทธศาสตร์ แนวทาง คู่มือ และวิธีดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๑) เผยแพร่ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

(๒) พัฒนา และจัดทำต้นแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรา ๕๑ สำหรับ การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ตลอดจนร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำต้นแบบหลักสูตรดังกล่าว และต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับพัฒนาการของโลก และความจำเป็นของประเทศตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าทุกสองปี หรือตามที่กำหนดในแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๓) จัดทำต้นแบบของการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงถึงวิธีการจัดการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตรที่สามารถจัดการศึกษาแบบห้องเรียนเสมือนโดยใช้ เทคโนโลยีการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๔) จัดทำต้นแบบของระบบ วิธีการ และเครื่องมือวัด และประเมินผล ซึ่งต้องสอดคล้องกับ หลักสูตรตาม (๒) ที่ใช้ในการดำเนินการดังกล่าวอาจร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำก็ได้

(๕) จัดให้มีระบบการเทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะตามมาตรา ๔๙

(๖) จัดให้มีแนวทาง หรือวิธีการการฝึกอบรม และพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

(๗) จัดให้มีแนวทาง หรือวิธีการการฝึกอบรม และพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการและ ด้านการบริหารจัดการ และการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง

(๘) ศึกษาวิจัย และสร้างองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยจะดำเนินการเอง หรือร่วมมือกับบุคคล หรือหน่วยงานอื่นใดดำเนินการ หรือจ้างผู้เชี่ยวชาญดำเนินการก็ได้

(๙) ติดตามการใช้หลักสูตรและการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน มีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย กระทรวงศึกษาธิการ หรือคณะกรรมการนโยบาย กำหนด

มาตรา ๕๓ การจัดทำต้นแบบหลักสูตรตามมาตรา ๕๒ (๒) ต้องจัดทำให้มีหลากหลาย รูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ หรือเหมาะสมกับผู้เรียนในท้องถิ่น หรือที่มีวัฒนธรรม ความจำเป็น หรือความต้องการที่แตกต่างกัน โดยต้องรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องมาประกอบ

การจัดทำด้วย เว้นแต่เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนานาชาติซึ่งได้ใช้หลักสูตรต่างประเทศ หรือหลักสูตรต่างประเทศที่นำมาปรับปรุง หรือหลักสูตรนานาชาติที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเองตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องว่าด้วยการศึกษานานาชาติ

เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบต้นแบบหลักสูตรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) นำต้นแบบหลักสูตรไปใช้ได้ โดยสถานศึกษามีอิสระในการปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติมต้นแบบหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ได้ดียิ่งขึ้นได้ แต่ต้องแจ้งให้สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ทราบ ก่อนนำหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติมนั้นไปใช้

มาตรา ๕๔ ให้นำความในมาตรา ๕๒ (๑) มาใช้บังคับกับการจัดทำแนวทาง หรือวิธีการตามมาตรา ๕๒ (๖) และ (๗) ด้วยโดยอนุโลม และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ได้ และในกรณีจำเป็นและสมควร สถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้จะจัดให้มีการฝึกอบรม และพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวด้วยก็ได้

มาตรา ๕๕ สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) อาจจัดให้มีหลักสูตรของสถานศึกษานั้นเป็นการเฉพาะได้ หรืออาจร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษานั้นได้ แต่หลักสูตรดังกล่าวต้องมุ่งหมายให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ และได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการนโยบายหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการนโยบายมอบหมายแล้ว

มาตรา ๕๖ หลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๖) ต้องมีความยืดหยุ่นที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และสถานศึกษาต้องไม่กำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามแผนการเรียนรู้แบบตายตัว เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัดได้ครบถ้วน ให้มีระบบที่ผู้เรียนสามารถไปศึกษา ณ สถานศึกษาอื่นหรือศึกษาด้วยวิธีการอื่นใดในวิชาที่ตนต้องการ แล้วโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษา หรือจากประสบการณ์นอกสถานศึกษามาใช้ในสถานศึกษาได้โดยสะดวก

มาตรา ๕๗ ให้กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ติดตาม การใช้หลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาว่าสามารถดำเนินการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามมาตรา ๗ และบรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานศึกษาใช้หลักสูตร หรือจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่ก่อให้เกิดสมรรถนะหรือไม่บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้รายงานต่อคณะกรรมการนโยบาย เพื่อสั่งการให้สถานศึกษานั้นชี้แจงเหตุผลที่ไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และพิจารณาสั่งการต่อไป

มาตรา ๕๘ การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาต้องมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ให้ครูสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนา การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

การเรียนรู้เชิงรุก ได้แก่ การดำเนินการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การปฏิบัติ การได้รับคำปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนความคิด รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์ การทำงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นพบ

ศักยภาพของตนเอง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ได้ตามความถนัดของตน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัยตามมาตรา ๘

ให้นำการเรียนรู้เชิงรุกตามวรรคสองไปใช้กับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุ เป้าหมาย ตามมาตรา ๘ (๗) ด้วย

มาตรา ๕๙ การประเมินการเรียนรู้ให้เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายของผู้เรียน ตามมาตรา ๘ เป็นสำคัญ โดยให้ใช้การประเมินนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ผู้เรียนสามารถนำผลนั้นไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ของตน ทั้งนี้ ต้องมีวิธีการประเมินที่หลากหลายเพื่อใช้กับผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม และต้องไม่ใช้วิธีการทดสอบความรู้ ในทางวิชาการแต่เพียงด้านเดียว

มาตรา ๖๐ การประเมินผู้เรียนเพื่อกำกับ ติดตาม หรือการประเมินคุณภาพ การศึกษา ในระดับชาติ ต้องกระทำอย่างสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ และหลักสูตรตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๕

การพัฒนาและการกำกับดูแลการจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑

การจัดการศึกษาและการกำกับดูแล

มาตรา ๖๑ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการจัดการศึกษาของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคล หนึ่งบุคคลใดเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ และเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงอื่น ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

มาตรา ๖๒ การจัดการอุดมศึกษาเป็นหน้าที่หรืออำนาจของส่วนราชการใด ให้เป็นไปตามที่มี กฎหมายกำหนด แต่การจัดการดังกล่าวต้องมีวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๗) และ การกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีต้องคำนึงถึง และสอดคล้องกับ เป้าหมายของผู้เรียนตามมาตรา ๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖)

ให้นำความในวรรคสองของมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับการกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้า ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความ หลากหลายทั้งนโยบายและการปฏิบัติ สามารถบูรณาการระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานอื่น และไม่ทำให้ สถานศึกษาขาดอิสระในการจัดการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖๔ ให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ให้ได้การส่งเสริมและสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การยกเว้นภาษีอากรทุกประเภท และ

สิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้

การส่งเสริม การสนับสนุน และการกำกับดูแลแจกประเภท เพื่อให้การสนับสนุนที่แตกต่างกันได้ โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกับสถานศึกษาของรัฐ และภาระในการจัดการศึกษาที่เอกชนดำเนินการแทนรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ส่วนที่ ๒

การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๖๕ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่จัดการศึกษาหรือเอกชนซึ่งมีสิทธิในการจัดการศึกษา ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผลตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติกำหนด

ในการจัดทำแนวทางตามวรรคหนึ่ง ต้องรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของส่วนราชการและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

แนวทางตามวรรคหนึ่งต้องมีรูปแบบหลากหลายที่เหมาะสมกับระบบ รูปแบบ ระดับ และประเภทของการจัดการศึกษาและความพร้อมของการศึกษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการให้บรรลุแนวทางดังกล่าว และให้มีการประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ให้ส่วนราชการตามวรรคหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษา จัดให้มีศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ซึ่งมีความรู้ความสามารถในการแนะนำช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษาตามความจำเป็น

มาตรา ๖๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศเป็นครั้งคราวตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อให้ทราบถึงอุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมาย และการยกระดับการศึกษาของประชาชน และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการติดตาม ปรับปรุง และพัฒนาการศึกษาของชาติ

การประเมินตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการโดยหน่วยงานภายนอก และตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่หลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวต้องไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่ของครูเกินความจำเป็น

เพื่อประโยชน์ในการสร้างคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพจากสถาบันหรือองค์กรของต่างประเทศที่ได้รับขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงศึกษาธิการให้ถือว่าสถานศึกษานั้นได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดแล้ว

มาตรา ๖๗ ให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมยื่นความจำนงต่อหน่วยงานภายนอก โดยความเห็นชอบของต้นสังกัดเพื่อขอรับการประเมินคุณภาพการศึกษา หากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไม่ได้คุณภาพตามที่กำหนด ให้หน่วยงานภายนอกตามมาตรา ๖๖ ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขต่อสถานศึกษาและต้นสังกัด เพื่อปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรณีที่สถานศึกษาที่ไม่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกตามวรรคแรก ให้ต้นสังกัดให้การช่วยเหลือ สนับสนุน หรือกำหนดมาตรการใด ๆ เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความพร้อม

ส่วนที่ ๓

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษาและการเรียนรู้

มาตรา ๖๘ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้มีข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกระดับช่วงวัย และทุกระบบการศึกษา และข้อมูลอื่นตามรายการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อประโยชน์ในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาตามมาตรา ๗๕ การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาของชาติ

ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีนโยบายข้อมูลในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ตามรายการมาตรฐานข้อมูล มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งต้องรวมถึงข้อมูลรายรับรายจ่ายของสถานศึกษาด้วย

ให้สำนักงานมีอำนาจเข้าถึงและใช้ข้อมูลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองในการปฏิบัติหน้าที่ ของสำนักงาน และกระทรวงศึกษาธิการต้องยินยอมให้หน่วยงานของรัฐที่จัดการศึกษา หรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเข้าถึงข้อมูล และมีอำนาจส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานอื่นที่จำเป็นต้องใช้ที่มีใช้เพื่อการพาณิชย์ได้ตามที่เห็นสมควร แต่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่จะกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวส่วนบุคคลมิได้

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ระบบที่สอดคล้องและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้กับระบบที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ใช้กันอยู่

มาตรา ๖๙ ให้กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกเกี่ยวกับสถานศึกษา คุณภาพการศึกษา ทางเลือก และโอกาสในการเข้าศึกษา

ในระดับต่าง ๆ และการดำเนินการในด้านอื่นที่จำเป็น

การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องมีความครอบคลุม ถูกต้อง เชื่อถือได้ และอย่างน้อยต้องมีรายการข้อมูลตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด แต่จะกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลมิได้ นอกจากข้อมูลสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง

คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจสั่งให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่คณะกรรมการนโยบายได้

หมวด ๖

แผนการศึกษาแห่งชาติ และทรัพยากรเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้

ส่วนที่ ๑

แผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๐ ให้สำนักงานจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแล้วเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้วให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้วขึ้นทูลเกล้าถวายเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติต่อไป ภายใต้บังคับมาตรา ๗๒ แผนการศึกษาแห่งชาตินั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ตลอดไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการให้ยกเลิก

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

มาตรา ๗๑ ในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึง

- (๑) เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา
- (๒) ปัจจัยทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์

และเทคโนโลยีของประเทศ และของโลก

- (๓) สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน
- (๔) สวัสดิการ สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
- (๕) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองและพลโลกที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่สามารถแข่งขัน

และร่วมมือกับพลเมืองจากนานาชาติอารยประเทศได้

- (๖) สถานการณ์และผลสัมฤทธิ์ด้านการศึกษาของประเทศ
- (๗) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (๘) ข้อเสนอและข้อคิดเห็นที่เกิดจากการรับฟังความคิดเห็น

แผนการศึกษาแห่งชาติอย่างน้อยต้องมีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการให้เด็กทุกคนและประชาชนได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ การส่งเสริมให้มีการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การผลิต และพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะเป็นครูมืออาชีพตามมาตรฐานคุรุสภา มีการบูรณาการ และความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดการศึกษาทุกระดับ การทำหน้าที่ของรัฐในการให้การส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน และการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการศึกษาที่จะทำให้การศึกษามีคุณภาพ

มาตรา ๗๒ ให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติทุกห้าปี แต่ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายมีมติให้ทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติ ก็สามารถพิจารณาทบทวนความเหมาะสมก่อนระยะเวลาดังกล่าวได้

ให้นำความในมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๑ มาใช้บังคับกับการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๗๓ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมายตามมาตรา ๘ เป็นไปตามพื้นฐานตามพระราชบัญญัตินี้ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ให้นายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณต้องจัดสรรงบประมาณ และกำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการงบประมาณให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานประมาณหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและการจัดสรรงบประมาณตามวรรคสองที่ไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติจะกระทำมิได้

ส่วนที่ ๒

การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติและการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา

มาตรา ๗๔ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและสำนักงานร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการรายปีเป็นระยะเวลาทุกสี่ปี ในกรณีที่มีปัญหาไม่อาจตกลงกันได้ให้เสนอคณะกรรมการนโยบายเพื่อวินิจฉัย เมื่อได้จัดทำแผนปฏิบัติการรายปีดังกล่าว และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแล้วให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ทุกปีก่อนเสนอคำขอรับการจัดสรรงบประมาณต่อสำนักงานประมาณ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งหารือร่วมกันเพื่อปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับความจำเป็นและตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปแล้วดำเนินการต่อไปตามวรรคหนึ่ง

เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการนั้น ในกรณีมีวงเงินจัดสรรไม่เพียงพอ ให้จัดสรรให้ตามมติของคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

ส่วนที่ ๓

การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๕ ให้สำนักงานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การปฏิบัติตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ความก้าวหน้า และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาเทียบกับบริบทของการศึกษาโลก
- (๒) การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียน
- (๓) การส่งเสริมสวัสดิภาพและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ปรับปรุงให้สอดคล้อง
- (๔) สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

(๕) ข้อจำกัดหรืออุปสรรคที่ทำให้การจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๖) แนวทางการจัดการกับข้อจำกัด หรืออุปสรรคตาม (๕)

(๗) เรื่องอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

เพื่อมิให้เป็นภาระแก่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควรการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติให้ทำเป็นครั้งคราวตามความจำเป็นตามระยะเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบาย และเมื่อคณะกรรมการนโยบายให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เสนอรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งข้อเสนอแนะหรือข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบาย ต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๗๖ ให้สำนักงานใช้ประโยชน์จากข้อมูลรายรับรายจ่ายของสถานศึกษาตามมาตรา ๖๘ วรรคสอง ในการดำเนินการให้มีการจัดทำรายงานบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร เพื่อรายงานผลการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และครัวเรือน รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์และปัญหาอุปสรรคในการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบาย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

ส่วนที่ ๔ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา ๗๗ รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการรับส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม การสื่อสารดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา

มาตรา ๗๘ ให้รัฐจัดให้มี ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ ในรูปแบบสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู และส่งเสริมการศึกษาและเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ ผู้ดูแล และผู้ใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต การดูแล รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

หมวด ๗ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา ๗๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ” ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง

(๔) กรรมการโดยตำแหน่งจำนวนสิบห้าคน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บังคับบัญชาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ปลัดกระทรวงกลาโหม เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบแปดคน ประกอบด้วย ผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านกฎหมาย ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านการประถมศึกษา ด้านการมัธยมศึกษา ด้านการอาชีวศึกษา ด้านการอุดมศึกษา ด้านการศึกษาพิเศษ ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้านการศึกษาเพื่อคนพิการ ด้านการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ด้านการเงินและการคลัง ด้านเศรษฐศาสตร์ด้านละหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้แทนจากสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย องค์กรละหนึ่งคน และปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนหนึ่งคน
ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตาม (๕) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรรมการตาม (๒) และ (๓) จะมอบอำนาจหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนมิได้ เว้นแต่เป็นการมอบให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มติของคณะกรรมการนโยบายมีผลผูกพันส่วนราชการที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการ ที่ส่วนราชการใดดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการนโยบาย ให้ถือว่าหัวหน้าส่วนราชการซึ่งเป็นกรรมการนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

การไม่เข้าร่วมประชุมไม่ว่าด้วยเหตุใด ไม่เป็นเหตุให้ไม่ต้องปฏิบัติตามความในวรรคสี่

มาตรา ๘๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(ก) คุณสมบัติ

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(ข) ลักษณะต้องห้าม

(๑) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

กรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

(๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

(๖) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๘๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและยังมิได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

เมื่อตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งว่างลงก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ก่อนครบกำหนดตามวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนครบกำหนดตามวาระ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๘๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘๐
- (๔) คณะกรรมการนโยบายมีมติให้ออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- (๕) คณะรัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่

มาตรา ๘๓ การประชุมคณะกรรมการนโยบายต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบาย ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งหรือคนที่สองตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๘๔ ให้คณะกรรมการนโยบายมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ตามมาตรา ๗๐

(๓) เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

(๔) เสนอแนะเกี่ยวกับแผนอัตรากำลังด้านการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

(๕) จัดให้มีกลไกให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง และกำหนดมาตรการที่จะให้หน่วยงานของรัฐชี้ชวน ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าว

(๖) ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ในกรณีความปรากฏว่ามีการปฏิบัติหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแผนการศึกษาแห่งชาติ ให้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ แต่ในกรณีที่เห็นว่ามี การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ ให้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องภายในเวลาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก่อน หากมิได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ให้รายงานคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๗) พิจารณาเสนอแนะให้มี หรือปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา ต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งให้ความเห็นหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่มีผลกระทบต่อการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

(๘) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการนโยบาย มอบหมาย

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๘๕ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และต่อเนื่อง ของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้งตามมาตรา ๘๔ (๘) อย่างน้อยต้องมี คณะกรรมการซึ่งทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการทำหน้าที่ศึกษาและวิจัย เพื่อเสนอแนะงานด้านวิชาการเกี่ยวกับระบบ การศึกษา ระบบการเงิน และเศรษฐศาสตร์ เพื่อการศึกษา การดูแล และพัฒนาเด็กเล็ก การผลิต และพัฒนา ครู สถานศึกษา ตลอดจนระบบหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่อื่น ที่ คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๒) คณะกรรมการทำหน้าที่ยกร่างแผนการศึกษาแห่งชาติและเสนอแนะการปรับปรุง แผนการศึกษาแห่งชาติตามที่จำเป็นเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบาย กำหนด

(๓) คณะกรรมการทำหน้าที่ติดตามดูแลการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และแผนการศึกษาแห่งชาติและหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(๔) คณะกรรมการทำหน้าที่ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสนับสนุน ติดตาม ขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยแผน และขั้นตอนการปฏิรูปประเทศและแผนการศึกษาแห่งชาติ และเสนอรายงานต่อคณะกรรมการนโยบาย และหน้าที่อื่นที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการนโยบายจะแต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่แทน คณะกรรมการนโยบายในการให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่กรณี ตามมาตรา ๘๔ (๒) ก็ได้ และเมื่อคณะกรรมการดังกล่าวให้ความเห็นชอบและแจ้งให้คณะกรรมการนโยบาย ทราบแล้ว ให้ถือว่าคณะกรรมการนโยบายได้ให้ความเห็นชอบแล้ว เว้นแต่คณะกรรมการนโยบายจะมีมติ เป็นอย่างอื่น

ให้ประธานกรรมการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) และประธานกรรมการตามวรรคสองมาจาก กรรมการของคณะกรรมการนโยบาย

มาตรา ๘๖ ให้นำความในมาตรา ๘๓ มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการและ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๘๔ (๘) ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๘๗ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นส่วนราชการ ในกระทรวงศึกษาธิการมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ คณะกรรมการนโยบายบรรลุลุทธิภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ รวมตลอดทั้งอำนวยความสะดวก ประสานงาน ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการนโยบาย และให้มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ดำเนินการหรือจัดให้มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวม และจัดทำข้อมูล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบาย คณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ ที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง

(๒) รวบรวมและจัดทำข้อมูลด้านการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถ่ายทอด และเผยแพร่ องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

(๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับผลงานและอุปสรรคในการดำเนินงานของ คณะกรรมการนโยบายและสำนักงาน รายงานดังกล่าวเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายแล้ว ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีและเปิดเผยให้ประชาชนทราบ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะกรรมการนโยบาย มอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ สำนักงานจะจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งทำหน้าที่เต็มเวลาหรือคณะ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการเฉพาะตามความจำเป็นเป็นครั้งคราว ตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าตอบแทนที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดก็ได้

ให้สำนักงานมีเลขาธิการเป็นหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบในการปฏิบัติตามหน้าที่ และอำนาจของสำนักงาน และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๘ ในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษา แห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ให้สภาการศึกษาแห่งชาติ เป็นคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เพื่อดำเนินการเท่าที่จำเป็นไปพลางก่อนโดยยังมีให้บังคับใช้ มาตรา ๓ (๔) จนกว่าจะมีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๙ ให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจ กิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงาน คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงบรรดาสินทรัพย์หรือหน้าที่ ที่เกิดจากการดำเนินคดีที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นคู่ความด้วย

มาตรา ๙๐ ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างและอัตราค่าจ้างของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ข้าราชการหรือลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีความประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานในส่วนราชการอื่น ให้แจ้งความประสงค์ต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ผู้บังคับบัญชายินยอมให้ผู้นั้นโอนไปปฏิบัติงานในส่วนราชการอื่นได้

ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานในส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือยุบตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งโอนมาตามวรรคหนึ่งผู้ใดไม่ประสงค์จะปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และไม่ประสงค์ที่จะโอนไปปฏิบัติงานในส่วนราชการอื่นตามวรรคสอง ให้แจ้งความประสงค์ดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้ถือว่าเป็นการออกจากการเลิกหรือยุบตำแหน่งหรือเลิกจ้างโดยไม่มีความผิด และให้ได้รับบำเหน็จตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยบำเหน็จลูกจ้าง

เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปการศึกษาและในการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติอาจให้ความเห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ขอเยี่ยมตัวข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมาปฏิบัติงานที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นการชั่วคราวได้ โดยให้ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากสังกัดเดิม และเมื่อหมดความจำเป็นเมื่อใดให้รับส่งตัวผู้นั้นคืนสังกัดเดิม

มาตรา ๔๑ ให้กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ คงมีอยู่ และดำเนินการต่อไปจนกว่าเงินที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับจะหมดไป หรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบ ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๖๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ยังคงมีผลใช้บังคับได้ต่อไป

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้เงินที่เหลืออยู่โอนไปเป็นของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑

นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นต้นไป คำว่า “กองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา” ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายอื่นใด ให้หมายถึง “กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา” ตามพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และให้กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษานำเงินที่ได้รับการจัดสรรตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไปใช้เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการผลิต การวิจัย

การพัฒนา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยคำนึงถึงการก่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา เป็นเป้าหมายสำคัญ

มาตรา ๔๒ ให้แผนการศึกษาแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเห็นว่าแผนการศึกษาแห่งชาติ ตามวรรคหนึ่งส่วนใดขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการปรับปรุง หรือแก้ไขโดยเร็ว

ให้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในสองปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรี ใดที่อ้างถึงสภาการศึกษาหรือคณะกรรมการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึงคณะกรรมการนโยบายการศึกษา แห่งชาติ และที่อ้างถึงสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา ข้าราชการ หรือลูกจ้างของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ให้ถือว่าอ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ข้าราชการ หรือลูกจ้างของสำนักงาน คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติตามลำดับ

มาตรา ๔๔ ให้บรรดาบทกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการศึกษาที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายดำเนินการปรับปรุง หรือแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ภายในสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หากกรณี มีเหตุจำเป็นไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ ให้หน่วยงานผู้รักษาการ ตามกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติขยายระยะเวลาอีกได้ไม่เกินหนึ่งปี

ให้กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีการออก กฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๑๒

มาตรา ๔๕ ในวาระเริ่มแรกเป็นเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้ตาม พระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดมีอำนาจและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ ให้มีการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๖ ให้กระทรวงศึกษาธิการจัดระเบียบบริหารราชการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๖ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามพระราชบัญญัตินี้

โดยจะต้องดำเนินการให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานภายในทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค โดยคำนึงถึงเอกภาพด้านนโยบายหลากหลายการปฏิบัติและ สามารถบูรณาการระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานอื่น การตราพระราชบัญญัติตาม มาตรา ๖๖ ให้ยึด หลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ภายในเวลาสองปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้

มาตรา ๙๗ ให้ครูซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครู และบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และปฏิบัติหน้าที่ครูได้ต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้สามารถต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตามกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต่อไป โดยถือเสมือนหนึ่งเป็นครูผู้ได้รับใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้

ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่และยังไม่ได้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายว่าด้วยสภาครู และบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มีสิทธิขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูตามกฎหมายดังกล่าวหรือจะขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้

ในระหว่างเวลาที่ยังมิได้มีการแก้ไขกฎหมายตามมาตรา ๙๔ ให้บุคลากรทางการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือกฎหมายอื่น ยังคงดำรงตำแหน่งบุคลากร ทางการศึกษาต่อไป

มาตรา ๙๘ ให้มีการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิก กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคล กฎหมายว่าด้วยองค์กรวิชาชีพ หรือกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง และขัดกับพระราชบัญญัตินี้ นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้ภายในระยะเวลาสองปี

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของ
ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่มาตรา ๕๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้อง ดำเนินการให้
ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้
มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้ง
จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม
และสนับสนุนในการจัดการศึกษา ดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย
ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม
และประเทศชาติ การจัดการระบบการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา ประเทศ
ตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม ในอนาคต ความคล่องตัว
ที่จะรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพิ่มการมีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษาของภาคประชาชน และภาคเอกชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ในการศึกษา ยกระดับคุณภาพ
การศึกษา สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนสร้างเสริมให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพ
ในการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล ของระบบการศึกษา ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ จ.
ด้านการศึกษา และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศ
ในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษา โดยเฉพาะให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบ
วิชาชีพครูให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทน
ที่เหมาะสมกับความสามารถ และประสิทธิภาพในการสอน จึงสมควรมีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการศึกษา
แห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร และการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย และแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาในอนาคต จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ ชื่อร่างพระราชบัญญัติ และวันที่มีผลบังคับใช้ (มาตรา ๑ และมาตรา ๒)

๒.๒ ยกเลิกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งบรรดาบทกฎหมายหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้ง
กับบทบัญญัติแห่งบทบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน (มาตรา ๓)

๒.๓ กำหนดคำนิยามศัพท์ “การศึกษา” “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” “สถานศึกษา”
“สถานศึกษาของรัฐ” “การประกันคุณภาพการศึกษา” “ครู” “คณาจารย์” “ผู้บริหารสถานศึกษา” “ผู้บริหาร
การศึกษา” “ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ” “ศึกษานิเทศก์” “นักพัฒนาการศึกษา” “ใบอนุญาต

ประกอบวิชาชีพ” “คณะกรรมการนโยบาย” “สำนักงาน” “เลขาธิการ” “กระทรวง” “กระทรวงเจ้าสังกัด” (มาตรา ๔)

๒.๔ กำหนดให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และวันที่มีผลใช้บังคับของกฎกระทรวง (มาตรา ๕)

๒.๕ กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการจัดการศึกษา โดยมีการแบ่งเป็นช่วงวัยที่หนึ่งถึงวัยที่เจ็ด จำแนกเป้าหมาย ระดับ และสมรรถนะของแต่ละช่วงวัยให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ กำหนดการส่งเสริม และสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษา (หมวด ๑ มาตรา ๖ ถึงมาตรา ๑๘)

๒.๖ กำหนดให้หน่วยงานรัฐมีหน้าที่ในการจัดการศึกษา จัดให้มีสถานศึกษาของรัฐ เพื่อจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย จัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับเสนอแนะ หรือช่วยเหลือเพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย และหน้าที่อื่นตามระเบียบ กำหนดองค์ประกอบ วิธีการได้มาคุณสมบัติอำนาจ และการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา (หมวด ๒ มาตรา ๑๙ ถึงมาตรา ๒๒)

๒.๗ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดจัดให้มีการประชุมร่วมกันของประธานกรรมการสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในจังหวัด รวมทั้งเสนอแนะนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับจังหวัดของตน และอาจเชิญหน่วยงานของรัฐ เอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นได้ (หมวด ๒ มาตรา ๒๓)

๒.๘ กำหนดหลักเกณฑ์แนวทาง และเงื่อนไขความเป็นอิสระของสถานศึกษา (หมวด ๒ มาตรา ๒๔)

๒.๙ กำหนดเรื่องการจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาของรัฐ ที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย กำหนดเงินได้ของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย กำหนดการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การจัดหาผลประโยชน์ การใช้เงินได้ของสถานศึกษากรณีเป็นการเฉพาะ (หมวด ๒ มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๘)

๒.๑๐ กำหนดความเป็นอิสระ และหลักประกันสิทธิ เสรีภาพ เสมอภาค และความปลอดภัยของสถานศึกษา (หมวด ๒ มาตรา ๒๙)

๒.๑๑ กำหนดหน้าที่ของครูและผู้สอนในสถานศึกษา การปฏิบัติหน้าที่ของครู และวิธีการเอื้ออำนวยการรู้ของครู (หมวด ๓ มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๓๒)

๒.๑๒ กำหนดหน้าที่ของสถานอุดมศึกษาในการผลิตและพัฒนาครู และนักพัฒนาการศึกษา และครูสภาร่วมกันจัดให้มีการศึกษา และวิจัยหาต้นแบบ กระบวนการ และวิธีการที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในการผลิตครูซึ่งจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (หมวด ๓ มาตรา ๓๓)

๒.๑๓ กำหนดเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาพิเศษและนักพัฒนาการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ หรือกระทรวงอื่น (หมวด ๓ มาตรา ๓๔)

๒.๑๔ กำหนดผู้รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา กำหนดแนวทางในการสรรหาคัดเลือก และจัดการอบรม และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้บริหารสถานศึกษา (หมวด ๓ มาตรา ๓๕)

๒.๑๕ กำหนดให้ได้รับเงินเดือน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่งและค่าตอบแทนอื่น ตามกฎหมายที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้นสำหรับครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาพิเศษและนักพัฒนาการศึกษา (หมวด ๓ มาตรา ๓๖)

๒.๑๖ การจัดให้มีองค์กร การกำหนดอำนาจหน้าที่ และการกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธี ในการออกใบอนุญาต และเพิกถอนใบอนุญาต (หมวด ๓ มาตรา ๓๗)

๒.๑๖.๑ กำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาพิเศษ และนักพัฒนาการศึกษา โดยมีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง และกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรดังกล่าว

๒.๑๖.๒ กำหนดให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหาร การศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาพิเศษ และนักพัฒนาการศึกษาที่มีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน ให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา ๘ ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายกำหนดโดยยกเว้นมิให้ใช้บังคับแก่นักพัฒนาการศึกษา ที่จัดการศึกษาตามมาตรา ๔๑ (๒) และ (๓) และวิทยาการพิเศษทางการศึกษา

๒.๑๖.๓ กำหนดให้การกำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการในการออก ใบอนุญาต และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพขององค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาพิเศษ และนักพัฒนาการศึกษา ให้เป็นไป ตามกฎหมายกำหนด

๒.๑๖.๔ กำหนดให้องค์กรส่งเสริมสวัสดิการ และสวัสดิภาพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาพิเศษ และนักพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริม ช่วยเหลือ และเพื่อประโยชน์อื่นใดแก่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับ ส่วนราชการ ศึกษาพิเศษ และนักพัฒนาการศึกษา

๒.๑๗ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาในระดับส่วนราชการ ศึกษาพิเศษ และนักพัฒนา การศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะเพิ่มพูนอย่างต่อเนื่อง และทันต่อพัฒนาการของโลกและ เทคโนโลยี ตามความจำเป็นและความต้องการของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา (หมวด ๓ มาตรา ๓๘)

๒.๑๘ กำหนดระบบการติดตาม และประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการปฏิบัติ หน้าที่ของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักพัฒนาการศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐที่จัดให้มีขึ้น (หมวด ๓ มาตรา ๓๙)

๒.๑๙ กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐขอความร่วมมือจากบุคคลซึ่งมีประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมถ่ายทอดสดประสบการณ์ ความรู้ หรือภูมิปัญญาให้แก่ผู้เรียนเป็นครั้งคราวโดย ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสม รวมทั้งยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาตามสมควรได้ ผู้ได้รับเชิญดังกล่าวอาจมี หรือไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพก็ได้ (หมวด ๓ มาตรา ๔๐)

๒.๒๐ กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษา (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๑)

๒.๒๑ กำหนดความหมายของการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับ หน้าที่ของรัฐในการจัด การศึกษา เพื่อคุณวุฒิตามระดับอย่างทั่วถึง (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๒)

๒.๒๒ กำหนดระดับของการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๓)

๒.๒๓ กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วย การศึกษาภาคบังคับ (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๔)

๒.๒๔ กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการประกอบอาชีพ หรือการฝึกอบรมอาชีพ ให้จัดโดยสถานศึกษา หรือโดยความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา กับสถาน ประกอบการ หรือโดยวิธีการอื่นใด ในกรณีที่สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการ มิให้ถือว่า สถานประกอบการนั้นจัดตั้งสถานศึกษาหรือประกอบกิจการสถานศึกษา และจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของ สถานประกอบการซึ่งให้ความรู้หรือให้การฝึกอบรมแก่ผู้เรียน ทั้งนี้อาจมีหรือไม่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ก็ได้และให้ใช้บังคับกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาชีพหรือ ทักษะอาชีพขั้นสูงด้วย (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๕)

๒.๒๕ กำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยอาจจัดในการ จัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และตามอัธยาศัย หรือจัดด้วยวิธีการอื่นใด ตามพัฒนาการของโลก และตามความต้องการของผู้เรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวต้องมีหลักสูตร และวิธีการที่ผู้เรียน มีทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นการฝึกทักษะอาชีพขั้นสูงได้ตามความถนัดของตน (หมวด ๔ มาตรา ๔๖)

๒.๒๖ กำหนดความหมายของการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเอง (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๗)

๒.๒๗ กำหนดความหมายการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๘)

๒.๒๘ กำหนดให้จัดให้มีระบบการเทียบเคียง หรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ หรือสมรรถนะ ที่ได้รับจากการศึกษาจากระบบเดียวกัน แต่ต่างสถานศึกษา หรือจากระบบหนึ่ง ไปสู่อีกระบบหนึ่ง หรือจากต่างประเทศ หรือจากการศึกษาตามมาตรา ๑๐ (๒) เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษา หรือการรับรองระดับ การศึกษาต่างสถานศึกษา หรือต่างระบบได้ และกำหนดการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาให้มีการเทียบเคียง หรือเทียบโอนผลการเรียน ตามเงื่อนไข ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๔๙)

๒.๒๙ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นสิทธิของเอกชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคล ที่จะจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา และการเรียนรู้ รวมตลอดทั้ง เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะแยกกันดำเนินการ หรือร่วมมือกันก็ได้ และรัฐอาจให้ประโยชน์ทางภาษีอากร หรือประโยชน์อื่นใดแก่เอกชนดังกล่าวได้ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุน หรือกระตุ้นให้เกิดการศึกษา เพื่อการพัฒนาตนเอง และการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (หมวด ๔ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๕๐)

๒.๓๐ กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดหลักสูตร สมรรถนะ และเป้าหมาย (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๑)

๒.๓๑ กำหนดให้มีสถานหลักสูตร และการเรียนรู้ และกำหนดอำนาจหน้าที่ (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๒)

๒.๓๒ กำหนดการจัดทำต้นแบบหลักสูตรตามมาตรา ๕๒ (๒) (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๓)

๒.๓๓ กำหนดให้มีการจัดทำแนวทาง หรือวิธีการ และเมื่อคณะกรรมการนโยบาย ให้ความเห็นชอบแล้วให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ได้ และในกรณีจำเป็นและสมควร สถาบันหลักสูตร และการเรียนรู้จะจัดให้มีการฝึกอบรม และพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวด้วยก็ได้ (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๔)

๒.๓๔ กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยอาจจัดให้มีหลักสูตรของสถานศึกษานั้นเป็นการเฉพาะได้ หรืออาจร่วมกับสถานศึกษาอื่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาคเอกชนในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษานั้นได้ แต่หลักสูตรดังกล่าวต้องมุ่งหมายให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการนโยบายมอบหมายแล้ว (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๕)

๒.๓๕ กำหนดให้หลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต้องมีความยืดหยุ่นที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด และสถานศึกษาต้องไม่กำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามแผนการเรียนแบบตายตัว ในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้ตามความถนัด ได้ครบถ้วน ให้มีระบบที่ผู้เรียนสามารถไปศึกษา ณ สถานศึกษาอื่นหรือศึกษาด้วยวิธีการอื่นใด ในวิชาที่ตนต้องการ แล้วโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาหรือจากประสบการณ์นอกสถานศึกษามาใช้ในสถานศึกษาได้โดยสะดวก (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๖)

๒.๓๖ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันหลักสูตร และการเรียนรู้ติดตามการใช้หลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของสถานศึกษาว่าสามารถดำเนินการให้ผู้เรียน มีสมรรถนะ และบรรลุเป้าหมาย ในกรณีที่ปรากฏว่าสถานศึกษาใช้หลักสูตร หรือจัดกระบวนการเรียนรู้ไม่ก่อให้เกิดสมรรถนะ หรือไม่บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แจ้งให้สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้กระทรวงศึกษาธิการ หรือสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้รายงานต่อคณะกรรมการนโยบาย เพื่อสั่งการให้สถานศึกษานั้นชี้แจงเหตุผลที่ไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข และพิจารณาสั่งการต่อไป (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๗)

๒.๓๗ กำหนดให้การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาต้องมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ให้ครูสามารถบูรณาการความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้ มาใช้ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพมากขึ้น (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๘)

๒.๓๘ กำหนดให้การประเมินการเรียนรู้ให้เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ต่อเป้าหมายของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ใช้การประเมินนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ผู้เรียนสามารถนำผลนั้นไปใช้ในการกำหนดเป้าหมาย และวางแผนการเรียนรู้ของตน ทั้งนี้ ต้องมีวิธีการประเมินที่หลากหลายเพื่อใช้กับผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม และต้องไม่ใช้วิธีการทดสอบความรู้ในทางวิชาการแต่เพียงด้านเดียว (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๕๙)

๒.๓๙ กำหนดให้การประเมินผู้เรียนเพื่อกำกับ ติดตาม หรือการประเมินคุณภาพ การศึกษาในระดับชาติ ต้องกระทำอย่างสอดคล้องกับเป้าหมายของการศึกษา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ และหลักสูตรตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (หมวด ๔ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๖๐)

๒.๔๐ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ และอำนาจในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และอุดหนุนการจัดการศึกษาของหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และบุคคลหนึ่งบุคคลใดเพื่อจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย และเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการจัดการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในหน้าที่ และอำนาจของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ (หมวด ๕ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๖๑)

๒.๔๑ กำหนดให้การจัดการอุดมศึกษาเป็นหน้าที่ หรืออำนาจของส่วนราชการใด ให้เป็นไปตามที่มีกฎหมายกำหนด แต่การจัดการดังกล่าวต้องมีวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ และเป้าหมาย

ตามมาตรา ๘ (๗) และการกำหนดวิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในระดับปริญญาตรี ต้องคำนึงถึง และสอดคล้องกับเป้าหมายของผู้เรียน (หมวด ๕ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๖๒)

๒.๔๒ กำหนดให้การจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงศึกษาธิการ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ โดยยึดหลักการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียน เป็นสำคัญ มีความหลากหลาย ทั้งนโยบาย และการปฏิบัติ สามารถบูรณาการระหว่างส่วนราชการ และหน่วยงานอื่น และไม่ทำให้สถานศึกษาขาดอิสระในการจัดการศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (หมวด ๕ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๖๓)

๒.๔๓ กำหนดให้สถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และให้ได้รับการส่งเสริม และสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การยกเว้นภาษีอากรทุกประเภท และสิทธิประโยชน์อย่างอื่น ที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชน รวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐาน และสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งการส่งเสริม การสนับสนุน และการกำกับดูแล อาจแยกประเภท เพื่อให้การสนับสนุนที่แตกต่างกันได้ โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกับสถานศึกษาของรัฐ และภาระในการจัดการศึกษาที่เอกชนดำเนินการแทนรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการนั้น (หมวด ๕ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๖๔)

๒.๔๔ กำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ที่จัดการศึกษา หรือเอกชนซึ่งมีสิทธิในการจัดการศึกษา ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้ผล ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามที่คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติกำหนด และให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่จัดการศึกษาจัดให้มีศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ในระดับส่วนราชการ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถในการแนะนำ ช่วยเหลือ และสนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษาตามความจำเป็น (หมวด ๕ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๖๕)

๒.๔๕ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษา ของประเทศ เป็นครั้งคราวตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด เพื่อให้ทราบถึงอุปสรรค ผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมาย และการยกระดับการศึกษาของประชาชน และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ ในการติดตาม ปรับปรุง และพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งต้องดำเนินการโดยหน่วยงานภายนอก และตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลา ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และต้องไม่สร้างภาระต่อสถานศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่ของครูเกินความจำเป็น และกำหนดให้สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการประกันคุณภาพจากสถาบัน หรือองค์กรของต่างประเทศที่ได้รับขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงศึกษาธิการให้ถือว่าสถานศึกษานั้นได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดแล้ว (หมวด ๕ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๖๖)

๒.๔๖ กำหนดให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมยื่นความจำนงค์ต่อหน่วยงานภายนอก โดยความเห็นชอบของต้นสังกัดเพื่อขอรับการประเมินคุณภาพการศึกษา หากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไม่ได้คุณภาพตามที่กำหนด ให้หน่วยงานภายนอกตามมาตรา ๖๖ ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขต่อสถานศึกษา และต้นสังกัด เพื่อปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีที่สถานศึกษาที่ไม่มีความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกให้ต้นสังกัดให้การช่วยเหลือ สนับสนุนหรือกำหนดมาตรการใด ๆ เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความพร้อม (หมวด ๕ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๖๗)

๒.๔๗ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการจัดการศึกษาเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือระบบหรือวิธีการอื่นใด ให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก โดยต้องมีความครอบคลุม ถูกต้องเชื่อถือได้ และอย่างน้อยต้องมีรายการ

ข้อมูลตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด โดยคณะกรรมการนโยบายมีอำนาจสั่งให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งข้อมูลหรือเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่คณะกรรมการนโยบายได้ (หมวด ๕ ส่วนที่ ๓ มาตรา ๖๘ และ ๖๙)

๒.๔๘ กำหนดให้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (หมวด ๖ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๗๐)

๒.๔๙ กำหนดในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติต้องสอดคล้อง และไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และสิ่งที่ต้องคำนึงถึงและเนื้อหาอย่างน้อยในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (หมวด ๖ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๗๑)

๒.๕๐ กำหนดให้มีการพิจารณาทบทวนความเหมาะสมของแผนการศึกษาแห่งชาติทุกห้าปี (หมวด ๖ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๗๒)

๒.๕๑ กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (หมวด ๖ ส่วนที่ ๑ มาตรา ๗๓)

๒.๕๒ กำหนดให้ส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และสำนักงานร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการรายปี (หมวด ๖ ส่วนที่ ๒ มาตรา ๗๔)

๒.๕๓ กำหนดให้สำนักงานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการ (หมวด ๕ ส่วนที่ ๓ มาตรา ๗๕ และ ๗๖)

๒.๕๔ กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการรับส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม การสื่อสารดิจิทัล อินเทอร์เน็ต และการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา (หมวด ๕ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๗๗)

๒.๕๕ กำหนดให้รัฐจัดให้มี ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาสื่อ การเรียนรู้แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ ในรูปแบบสื่อเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน ครู และส่งเสริมการศึกษา และเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (หมวด ๕ ส่วนที่ ๔ มาตรา ๗๘)

๒.๕๖ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ กำหนดคุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุม หน้าที่และอำนาจ (หมวด ๗ มาตรา ๗๙ ถึง ๘๔)

๒.๕๗ กำหนดคณะกรรมการที่คณะกรรมการนโยบายแต่งตั้ง และการประชุม คณะกรรมการ และคณะกรรมการทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ (หมวด ๗ มาตรา ๘๕ และ ๘๖)

๒.๕๘ กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติเป็นส่วนราชการ ในกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดหน้าที่ และอำนาจ และกำหนดให้มีผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงาน (หมวด ๗ มาตรา ๘๗)

๒.๕๙ บทเฉพาะกาล (มาตรา ๘๘ ถึงมาตรา ๙๘)